

Ane Halsboe-Jørgensens tale ved symposium om klima og bæredygtighed

Taler

Ane Halsboe-Jørgensen
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

4. marts 2020

Sted

Nørre Campus, Københavns
Universitet

Omstændigheder

Talen blev holdt ved fagligt symposium om klima og bæredygtighed og tiltrædelsesreception for dekan katrine Krogh Andersen på Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.

Det grønne fællesskab vokser

Lad mig begynde med at sige tillykke med jobbet, Katrine. Det er så skønt, at netop du lander på en vigtig stol som den her. Du har en evne til at spire op i alle mulige grønne sammenhænge. Og det smitter. Man får lyst til at engagere sig, bare ved at skimme dit CV. Det, tror jeg, vil komme SCIENCE til gode. Og det vil komme hele samfundet til gode.

Det var ungdommen, der skubbede os i gang

Du møder ind til lidt af en ressource. Jeg tænker på de flere tusinde ansatte her på SCIENCE. Og jeg tænker specielt på de 10.000 studerende, som læser her. Det er en generation, som har gjort noget meget, meget interessant: De har sat klimaet på dagsordenen.

Det er deres fortjeneste, at det politiske landskab på Christiansborg ser ud, som det gør. Det var dem, der skubbede på – så hårdt, at der rent faktisk sker noget nu. Og de bliver ved med at skubbe på. Kræve, at der er grønne lektioner på skemaet. Kræve, at bæredygtig dannelse skal være en del af formålsparagrafferne.

Du har fortalt mig, hvordan du selv oplever den her energi på nærmeste hold.

Det her krav om at sætte handling bag ordene. For dine børn har hørt dig tale om klima hele deres liv. Om iskerner, COP15, FN's klimapanel og så videre. Og nu har de sat stolen for døren. For de nægter at flyve med dig på ferie. Det kan man jo tænke lidt over. Og det er jo en kraft, hvor de ikke bare taler om det og kræver det af os andre. Men faktisk også insisterer på at gøre noget selv.

Grønt er mainstream

På den store klinge, i samfundet bredt set: Så er der sket det, at grønt er blevet mainstream. Jeg noterede mig, at et par kolleger fra Venstre og De Konservative var henholdsvis vegetar og veganer i januar. Den ene af dem var min gode, nordjyske kollega: Karsten Lauritzen fra Vendsyssel. Lige umiddelbart fik jeg det sådan: Hvad sker der? Hvad sker der for det?

Men det er jo bare et spørgsmål om, at det her har sneget sig ind alle steder. Der bliver ikke trukket på skuldrene over det længere. Det skred, det fællesskab, den kraft om den grønne og bæredygtige dagsorden. Den skal vi stå på. Den skal vi bruge. Og vi skal bruge den i den retning at være meget tro mod, at det her er en fælles opgave. Jeg tror, det er forudsætningen for, at vi lykkes. At det her ikke bliver forskeres opgave alene. Politikeres opgave alene. De studerendes opgave alene.

Dermed ikke sagt at man, når man sidder med politisk magt, ikke har en særlig ansvarsrolle at spille. Derfor er det også rigtig vigtigt, at der nu er en klimalov for vores land med meget bred politisk opbakning, der sætter et endog meget ambitiøst mål.

Det er sådan, at når finansministeren for vores land tager til Bruxelles. Så spørger de andre finansministre: "Kan du ikke sige lidt om det dér 70 procentsmål?". Og så svarer han meget ærligt, at vi ikke ved, hvordan vi kommer derhen. Så siger de: "Det er vel bare noget, I siger til hinanden. Det er vel ikke noget, I siger i offentligheden?". Gud forbyde, at man som politiker skulle stå frem og sige: "Vi vil noget – vi ved ikke hvordan". Men det er jo faktisk det, vi i fællesskab har gjort, fra højre til venstre, i den politiske verden.

Forskningen er essentiel

Vi har samtidig sendt et signal om, at forskning er den bærende kraft. Første

skridt var at lave en forskningsaftale for de penge, der kommer ud og leve i 2020. Hvor vi fordobler det beløb, der er sat af til øremærket, grøn forskning. Og vi har gjort det på en måde, hvor vi meget klart har forsøgt at signalere, at der ikke er ét fakultet, der kan løse den her udfordring. Vi har brug for alle fagdiscipliner, og vi har brug for, at I gør det på tværs.

Det vil sige: Det er ikke ingeniørerne alene. Det er ikke adfærdsforskerne alene. Det er ikke de finansielle modeller alene. Det er ikke modebranchen eller dem, der forsker i tekstiler alene. Det er os alle sammen. Der skal eksperimenteres, innoveres, higes og søges. Der skal trædes stier ud. Både for at nå de 70 procent i 2030. Men – med en forskningsbrille på – endnu mere centralt for at nå helt i nul i 2050.

Det betyder enormt meget, at vi er i gang. Vi arbejder jo med en temmelig lang bremselængde, når det kommer til klimaet. Og det er jo sagt utrolig mange gange, men det bliver det ikke mindre rigtigt af: Vi er den første generation, der mærker konsekvenserne. Vi er også den sidste generation, der kan nå at gøre noget ved det.

Men det kræver, at vi opper os lidt. Derfor er det jo dejligt, at jer der har talt om det her længe har fået selskab af en helt masse andre i den kollektive opgave, det er. Det er også en opgave, der går på tværs af samfundslag. Det er en opgave, hvor det skal ske, uden at samfundet knækker over. Men også hvor den enkelte faktisk får rum til at mærke det personlige ansvar.

Jeg ser tre typer af fællesskaber, som bliver afgørende for, at jeres viden kommer ud og gør en forskel:

For det første på tværs af faglige discipliner.

For det andet på tværs af forskningsmiljø og erhvervsliv.

For det tredje det globale fællesskab.

På tværs af fag

Den første: Et fællesskab på tværs af fag. Det kender vi fra rigtig mange grønne løsninger, der allerede eksisterer. Jeg var med til at uddele Innovationsfondens

priser forleden. Carlo Sass Sørensen var en af vinderne. Han har udnyttet satellitdata til at fremskrive, hvordan Thyborøn bliver påvirket af havvandsstigninger i fremtiden. Og som nordjyde ved jeg, at det er meget sjældent, at Thyborøn optræder i en storpolitisk sammenhæng. Men han kombinerer radarmålinger fra en satellit med geologi og vejrdata. Og det er et godt eksempel på, at det ikke nytter noget at sidde i hver sin kasse, men at vi skal have forskellig viden til at spille sammen. Bare det at stå her, på et fakultet med 36 kandidatuddannelser. Det er et rigtig godt billede på, hvad vi kan, hvis vi går bredt til værks. I har Miljø- og Plantevidenskab. De ser for eksempel på, hvordan man kan bruge bakterier til at udvikle afgrøder, der er mere robuste og bæredygtige. I har et nyt center der ser på bæredygtig kemi, som gør os mindre afhængige af olie og gas. I har en professor, der underviser i årsagssammenhænge. Det er vigtigt at huske i forhold til klimaet, fordi statistik ikke fortæller os hele sandheden.

Tre vidt forskellige tilgange. Hvem ved – måske kan de kombineres. Eller også skal man kigge i en anden retning. Det er i hvert fald vigtigt at se ud over grænserne på det enkelte fakultet. Og for eksempel skele til, hvad de har gang i på både Søndre Campus og Kommunehospitalet. Det er ikke helt tilfældigt, at jeg lige nævner de to – HUM og SAMF. Det er ikke kun fordi, det er der, jeg selv kommer fra. Det er fordi: Hvad skal vi med ny teknologi, hvis vi ikke får mennesker til at bruge det? Hvad skal vi med nye metoder, nye maskiner og nye muligheder, hvis ikke det faktisk kommer ud og virke i vores hverdag og vores virksomheder?

Der er et meget godt citat af Rachel Kyte. Hun er en af verdens førende eksperter i bæredygtig energi. Hun har sagt: "Den største udfordring er vores fantasiløshed". Desværre – så tror jeg, hun har ret. Det er en disciplin, vi skal øve os i. Disciplinen i at åbne øjnene og lade fantasien få frie tøjler.

Det er det første fællesskab – på tværs af fag.

På tværs af forskning og erhvervsliv

Det andet, det er fællesskabet mellem forskning og erhvervsliv. Det er noget, jeg taler en del med erhvervsministeren om.

Fordi: Vores viden og vores opdagelser er jo ikke meget værd, hvis det ikke

kommer ud og lever. Skaber værdi for rigtige mennesker. Katrine, du har sagt det så godt selv: I er ikke kun nogen, der opdager. I skal også være nogen, der løser! Det er selvfølgelig en opgave for det enkelte universitet. Men det er også en opgave for os politikere at skabe rammerne, der gør det lettere.

For ganske nylig blev vores innovationssystem evalueret af et internationalt ekspertpanel. Og de roste os. De sagde, at vi har forskere i verdensklasse! Men de sagde også, at der er et potentiale, som ikke bliver udnyttet. At vi taber for meget på gulvet. Derfor skal vi, i fællesskab, gøre gabet mellem universiteter og virksomheder mindre. Især hvis vi gerne vil være et grønt iværksætterland. Og det vil vi gerne. For vi vil gerne have, at vores excellente forskning bliver brugt og skaber konkrete resultater i samfundet. Også uden for vores egne grænser.

Internationalt udsyn

Det fører mig til det sidste fællesskab: Det globale. Det er noget, vi politisk ofte bliver prikket på skuldrene omkring: "Det er da fint, at I vil nedbringe Danmarks CO₂-aftryk. Men vi er jo kun en lille dråbe i det store hav. Så hvorfor – overhovedet?".

Vi står jo ikke alene med den her udfordring. Det er vigtigt, i den sammenhæng, at nævne EU. Her er I utroligt dygtige til at hjemtage EU-midler og utroligt dygtige til at få god forskning ud af dem. Men det handler ikke kun om penge. Det handler også om at internationalisere forskningen. Så I bliver klogere af hinandens viden på tværs.

Og så handler det om at engagere sig. Om at bringe sine kompetencer i spil. Og så vil vi jo rigtig gerne – ikke mindst – fortsætte med at være et udstillingsvindue for resten af verden. For én ting er, at vi står for en meget lille del af den globale udledning. Men hver gang, der opfindes ting på et sted som det her. Så kan det betyde anderledes måder at gøre tingene på i resten af verden.

I er rollemodeller

Derfor skal I vide, at det betyder utrolig meget, det I gør. Og det betyder utrolig meget at være minister for kraftcentre som det her. Se jer selv som rollemodel. Udnyt den kraft, der ligger i tiden: Den offentlige debat, jeres studerende og hele det momentum, vi står på.

For det betyder, at de af jer, der sidder med fingrene nede i det her. Hver gang I kommer med nye erkendelser. Så er der en kæmpe kraft til at få det ud og gøre en forskel. Der er simpelthen vind i sejlene på en anden måde end hidtil. Der er ganske enkelt en anden opbakning.

Det betyder rigtig meget hvilken vej, landets største universitet går.

Så tillykke med jobbet og rigtig god arbejdslyst.

Kilde

www.ufm.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Festtale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ane-halsboe-jorgensens-tale-ved-symposium-om-klima-og-baeredygtighed>